

O‘ZBEKISTON **ISSN 2181-502X** QISHLOQ VA SUV XO‘JALIGI

№10, 2023

Agrar-iqtisodiy, ilmiy-ommabop jurnal

Vatan va xalq manfaati uchun mardona kurashadigan, o‘zining qat’iy hayotiy pozitsiyasiga ega, hech kimdan kam bo‘lmagan yoshlarni tarbiyalash – g‘oyat ezgu va ulug‘ vazifadir.

Shavkat MIRZIYOYEV

**1-OKTABR –
O‘QITUVCHI VA
MURABBIYLAR KUNI**

АДАБИЁТЛАР

1. Ахмедов Ш.М. Олма навларининг касаллик ва зараркунандалар билан шикастланиш даражасини ўрганиш. // “Аграр фан назарияси ва амалиётидаги долзарб муаммолар ва уларнинг ечимлари” Тошкент давлат аграр университети ташкил этилганлигининг 90 йиллигига бағишланган халқаро конференция материаллари тўплами. – Тошкент, 2020. – Б. 540-542.
2. Байметов К.И., Ахмедов Ш.М. Оценка засухоустойчивости сортов яблоны и персика в условиях типичных сероземов Ташкентской области. // “Республикада интенсив боғ ва тоқзорларни ривожлантириш, ҳосилдорлиги ҳамда мева сифатини ошириш омиллари” номли илмий-амалий конференция маърузалар матни. – Тошкент, 2013. – Б. 61-64.
3. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур. Под ред. Г.А. Лобанова. – Мичуринск, 1973. – С. 23-87.
4. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур. – Орел: Всерос. научно-иссл. инс. селекции плодовых культур, 1999. – С. 127-149.
5. Шредер Е.А., Ахмедов Ш.М. Новые сорта яблоны, выведенные в Узбекистане. // Қишлоқ хўжалик экинлари агробиологияси ютуқлари, муаммолари ва истиқболлари. Республика илмий-амалий конференцияси материаллари. – Тошкент, 2015. – Б. 248-249.
6. Van Nocker Steve, Gardiner E Susan (2014). Breeding better cultivars, faster: applications of new technologies for the rapid deployment of superior horticultural tree crops // Horticulture Research 1, 14022; doi:10.1038/hortres.2014.22
7. Washington W.S., Villalta O.N., Ingram J., Bardon D. (1998). Susceptibility of apple cultivars to apple scab and powdery mildew in Victoria, Australia // Australian Journal of Experimental Agriculture. Vol. 38(6), pp. 625–629.

ЎЎТ: 634.11

ТАДҚИҚОТ

ИНТЕНСИВ ОЛМАЗОРЛАРНИНГ ЎСИШИ, РИВОЖЛАНИШИ ВА ҲОСИЛДОРЛИГИГА КЎЧАТ ҚАЛИНЛИГИ ҲАМДА НАВ-ПАЙВАНДТАГЛАР ВА РЕСУРСТЕЖАМКОР ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ТАЪСИРИ

Аннотация. Мазкур мақолада Ўзбекистон аҳолисини сархил хўл мевалар билан тўлиқ таъминлаш ҳамда муттасил мўл ва сифатли ҳосил олишда интенсив олмazorлардаги дарахтларнинг кўчат қалинлиги, нав-пайвандтаглар ва ресурстежамкор технологияларга боғлиқлиги ўрганилган.

Annotation. In this article, it was studied in order to provide the people of Uzbekistan with fresh fruits as well, in order to obtain a high yield with good qualities in intensive apple trees at various densities of variety-rootstock combinations.

Кириш. Ўзбекистон Республикаси Президентини Ш.Мирзиёевнинг “Мева-сабзавотчилик ва узумчилик тармоғини ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида” фармони ва қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиқларининг буйруқ ва қарорлари бу муҳим соҳалар ширкатларини фермер хўжалиқларга айлантириш, агросаноат фирмалари ва агрокластерларни

ташқил қилиш ва йўлга қўйиш, мева-сабзавотчилик тармоғини бошқариш тизимини такомиллаштириш ва ривожлантиришда муҳим ўринга эга ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантиришга оид Ҳаракатлар Стратегиясида “Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини изчил ривожлантириш, мамлакат озиқ-овқат хавфсизлигини янада мустақамлаш, экологик тоза маҳсулотлар

ишлаб чиқишни кенгайтириш, аграр секторнинг экспорт салоҳиятини сезиларли даражада ошириш”га алоҳида эътибор берилган.

Замонавий серунум интенсификаторларни яратишда асосий омиллардан бири бу вируссиз, тоза турли илдиз отган қаламчаларни она боғларни яратишда фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга бўлиб, муттасил мўл ва сифатли ҳосил берадиган мевали боғлар учун маҳсулдор вегетатив пайвандтагларни қўллаш ҳисобланади. Бунда пайвандтагларнинг биологик хусусиятлари ҳамда уларни турли хил тупроқ-иқлим шароитда парваришлашни ҳисобга олиш ва ишлаб чиқаришга мос келадиган турлари кенг жорий қилиш давр талаби ҳисобланади.

Интенсификатор, шу жумладан, уруғли мевалилар охириги йилларда қишлоқ хўжалик тармоғида энг муҳим ва ўзига хос соҳа ҳисобланади. Интенсификатор олма навлари, олмасор майдони, ўртача ҳосилдорлиги Бухоро вилояти тупроқ-иқлим шароитида ҳам кескин ошмоқда. Уларни парваришлашнинг ресурстежамкор ва истиқболли турлари ҳам атрофлича ўрганилмоқда [1,2,6].

Интенсификатор (жадаллашган) боғларни барпо қилиш ва ривожлантиришда, биринчидан, олма нави ва унинг пайвандтагларига, олма дарахтларининг шаклига, тана ва шох-шаббасини ихчамлигига, ёруғлик ва фотосинтезни яхшилашга, ресурстежамкор инновацион агротехнологик омилларини қўллашга, мевали дарахтларнинг биологик хусусиятларини эътиборга олиб илмий асосда парвариш қилиш, муттасил мўл ва сифатли ҳосил олишга йўналтириш айти пайтда энг муҳим вазифа ҳамда давр талаби ҳисобланади [3,4,5].

Бухоро вилояти тупроқ-иқлим шароитида ҳам интенсификатор мўл ва сифатли ҳосил берадиган боғлар жадаллик билан барпо қилинмоқда. Бу

интенсификатор олма боғларида ёш мевали дарахтларнинг ўсиши, ривожланиши, ҳосилдорлигининг сифат ва миқдорини ўрганишда сўнгги йилларда кенг тарқалган нав-пайвандтаг комбинациялари, биологик хусусиятларини тўлиқ илмий асосда ўрганиб ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш натижасида юқори самара ва мўл даромад олинмоқда.

Тадқиқот объекти ва услуби. Илмий тадқиқот 2020-2023 йилларда Бухоро тумани “Боғи Калон” МФЙ ҳудудида жойлашган “Сиёвуш Агро” МЧЖ боғдорчилик фермер хўжалигида 52 га майдонда жойлашган олманинг сермаҳсул пакана “Голдспур” нави секин ўсувчи М-9 пайвандтагга уланган дарахтларда ўтқазилмоқда. МЧЖ “Сиёвуш Агро” боғдорчилик фермер хўжалиги тупроғи қадимдан суғориладиган кучсиз шўрланган тоифасига киради, сув сатҳи юзада 0.80 м-1.50 м чуқурликда жойлашган бўлиб, бошқа ҳудудлардан кескин фарқ қилади. Бу тупроқлар механик таркиби бўйича ўртача соз тупроқ ҳисобланади. Суғориладиган дала шароитида тупроқ ҳосил бўлиш жараёнларида она жинси, рельефи, сизот сувлари каби агроирригацион ётқиқикларнинг йиғилишига бевосита боғлиқ ҳисобланади.

Бухоро тумани, “Боғи Калон” МФЙ ҳудудида жойлашган “Сиёвуш Агро” МЧЖ боғдорчилик фермер хўжалигида парвариш қилинадиган пакана олма боғларидан олинган тупроқ намуналари “Ўздаверлойиҳа” институти “Бухоро вилоят ер лойиҳа” бўлинмаси лабораториясида агрохимёвий таҳлиллар қилинган ва тупроқларнинг чуқурлиги билан тупроқдаги агрохимёвий хоссаларининг ўзгариши ва чуқурлик ошиши натижасида бир вақтда бу кўрсаткичларнинг ҳам камайиб бориши аниқланган (1-жадвал).

Илдиз жойлашган (0-70 см) қатламда тупроқнинг солиштирма оғирлиги – 2.84 г/см³,

1-жадвал.

Бухоро тумани “Боғикалон” МФЙ ҳудудидаги МЧЖ “Сиёвуш Агро” боғдорчилик фермер хўжалиги тупроқларининг агрохимёвий хоссалари таснифи.

Кесма	Чуқурлиги, см	Ишқорийлик			Cl		SO ₄		Ca		Mg	
		ум.НСО ₃ %,	ум.НСО ₃ мг	%	мл.экв	%	мл.экв	%	мл.экв	%	мл.экв	
A	0-32	0.024	0.40	0.018	0.49	0.080	1.67	0.022	1.10	0.005	0.40	
B	32-62	0.038	0.62	0.014	0.39	0.050	1.04	0.016	0.80	0.006	0.49	
C	62-85	0.029	0.48	0.018	0.49	0.051	1.03	0.015	0.75	0.007	0.54	
сизот суви	90см	0.195	3.20	0.175	4.99	0.400	8.33	0.5	7.49	0.012	5.14	
Ер ости суви	10м	0.188	3.08	0.315	8.88	0.340	7.08	0.136	6.29	0.072	5.93	

(0-100 см) қатламда эса – 2.83 г/см³, чекланган дала нам сиғими 0-50 см ли қатламда 21.2%, 0.70 см – 21.1% ва 0-100 см ли қатламда эса 21% ни ташкил қилади. Агрокимёвий тадқиқотлар натижалари шуни кўрсатадики, яйловли, эски ва янги суғориладиган майдонларда чириндининг миқдори жуда кам бўлади. Тупроқнинг ҳайдалма қатламида чиринди миқдори 0.8-1.4% га, азот 0.06-0.12% га тенг, фосфорнинг ялпи миқдори 0.11-0.18% га ва алмашинувчан калий миқдори эса 1.5-3.0% ни ташкил қилади. 1-жадвалда келтирилган маълумотлар шуни кўрсатадики, Бухоро туман “Боғи Калон” МФЙ ҳудудидаги “СиёвушАгро” боғдорчилик фермер хўжалиги тупроқларининг агрокимёвий хоссалари интенсив боғдорчилик учун мос келади, ўрганилган нав-пайвандтаглар, кўчат қалинлиги мевали дарахтлардан юқори сифатли ҳосил олиш учун барча ресурслар мавжуд ҳисобланади.

“Голдспур” – тез ҳосилга кирадиган олма нави ҳисобланади. 1960 йилда АҚШда “Голден Делишес” нави клонидан олинган. “Голдспур” ўз хусусиятларига кура “Голден Делишес” навига деярли ўхшайди. Ҳосилдор, кўчати экилгандан сўнг 2-3 йилда ҳосилга киради. Юқори ҳосил олиш учун унумдор тупроқ ва юқори агротехника талаб қилади.

Меваси сентябрь ойининг бошида пишади. Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтида ўтказилган тадқиқотлар “Голдспур” нави Тошкент воҳаси тупроқ-иқлим шароитида самарадор, истиқболли нав ҳисобланади. “Голдспур” навини ҳозирда Ўзбекистоннинг қарийб барча вилоятларида экиш тавсия этилган, натижада, муттасил мўл ва сифатли ҳосил олинмоқда.

М-9 пайвандтаг паст бўйли пакана бўлиб, олма дарахтлари учун асосий пайвандтаг ҳисобланади. Мазкур пайвандтагга уланган олма кўчатлари мевали боғларда муттасил мўл ва сифатли ҳосил бериш имкониятига эга ҳисобланади.

М-9 пайвандтаги олма учун 1920 йилда “East Malling” (Англия) илмий-текшириш станцияси томонидан яратилган ва энг кўп миқдорда интенсив олма кўчатзорлари қўлланиладиган пайвандтаг ҳисобланади. Бир неча асрлар давомида ҳозиргача Европада “Paradise” пайвандтагларидан фойдаланиб келинган.

М-9 пайвандтаги пайвандтаглар ичида энг кўп фойдаланиладиган пайвандтаг ҳисобланиб, бугунги кунда ҳам катта боғлар айна пайтда ҳам

ушбу пайвандтагда етиштириб келинмоқда. М-9 пайвандтаги турли аҳамияти сифати ва ўсиш хусусиятлари билан бошқа пайвандтаглардан кескин фарқ қилинади. Клонлаштирилган турлари мавжуд. Ушбу пайвандтагнинг энг асосий ва катта камчилиги бу “Бактериал куйиш” касаллигига мойиллиги ва чалиниши ҳисобланади.

2020 йилда пакана олма дарахтининг “Голдспур” нави секин ўсувчи пайвандтагга уланган олмани интенсив боғида қуйидаги тартибда, яъни 4.0x1.0 м, 4.0x1.2 м, 4.0x1.4 м, 4.0x1.6 м, 4.0x1.8 м, 4.0x2.0 м масофада жойлаштирилган ва 1 гектар олма боғида ўртача 1250-2500 дона стандартга тўлиқ жавоб берадиган кўчатлар ўтқазилган. Пайвандтаг сифатида эса тажриба олма боғида М-9 секин ва ўрта ўсувчи пайвандтагдан фойдаланилган.

Тажриба боғида олма дарахтларига шохшаббалари ярим сийраклаштирилган тартибда шакл берилган. Бу интенсив олма боғида пакана олма дарахтлари ресурстежамкор самарали томчилатиб суғориш усулида суғорилади. Тажриба боғида кун оралаб томчилатиб суғориш усулида олма дарахтлари резина қувурлари орқали суғорилади. Пировард натижада эса сув сарфи 2-3 мартаба тежалди. Паст бўйли секин ўсувчи пайвандтагга уланган олма навларида ассимиляция жараёнида ҳосил бўлган мева куртаклар ҳосилини шакллантириш учун унумли фойдаланади, натижада, муттасил мўл ва сифатли ҳосил олиш учун шароит яратилади. Мевали дарахтларнинг ўсув давомида пакана олма дарахтларини қатор оралари бегона ўтлардан тозаланиб, йил давомида азотли ўғитлар – 250 кг/га, фосфорли ўғитлар – 180 кг/га ва калийли ўғитлар эса 45-60 кг/га меъёрда соф ҳолда сувда эритиб томчилатиб суғориш орқали берилади, бу усул дарахтларнинг яхши ўсиши ва мева беришига имкон беради.

Тадқиқот натижалари. Бухоро вилояти Бухоро тумани “Боғи Калон” МФЙ ҳудудида жойлашган “Сиёвуш Агро” МЧЖ боғдорчилик фермер хўжалигидаги пакана интенсив боғида олма дарахтларини ўзига хос биологик хусусиятлари, ривожланиши, ҳосилдорлик ва унинг сифатига кўчат қалинлиги, нав-пайвандтаглар комбинация хусусиятлари таъсирини илмий тадқиқот ва синов натижаларида ўрганиб келинмоқда. Мазкур ишларда пакана олма дарахтларининг ёруғлик, барг сатҳи ва фотосинтез маҳсулдорлиги каби кўрсаткичларининг ўсиши ва пировард на-

тижада яхшиланиш ҳолатлари қайд этилган. Олиб борилган тадқиқотлар пакана олма нави “Голдспур” танаси ва шох-шабба жойлашган қисмларида 2020 йилда ёруғликнинг энг юқори кўрсаткичлари қайд этилган. 2021 йилда эса пакана олма дарахтларини мақбул ўсиши ва ривожланиши ҳамда дарахтлар ҳажмининг ўсиши натижасида ёруғлик кўрсаткичларининг камайиши пакана олма навида мақбул ўсиши ва ҳосил элементларининг шаклланишига сезиларли даражада таъсир қилмаган. 2022-2023 йилларда ҳам таъриба ва синов ўтказилган пакана олма боғида дарахтларининг ўсиши, ривожланиши, гуллаши, мева элементларининг шаклланишига ҳамда мева сифатига деярли таъсир қилмаган ва пировард натижада эса пакана олма боғида мева етиштиришнинг самарадорлик кўрсаткичлари юқори бўлган.

Бухоро тумани “Боғи Калон” МФЙ ҳудудида жойлашган “Сиёвуш Агро” МЧЖ боғдорчилик фермер хўжалигида 2022 йилда барча ресурстежамкор инновацион агротехнологик омилларни тўлиқ ва сифатли қўллаш, пакана “Голдспур” олма нави дарахтларини зарарли организмлардан тўлиқ ҳимоя қилиш каби агротехнологик чора-тадбирларни бевосита мазкур фермер хўжалигини агрономлари билан ҳамкорликда ўз вақтида бажарилди ва натижада пакана олма боғларидан муттасил мўл ва сифатли ҳосил етиштирилади, самарадорлик эса пировард натижада кескин ошади.

2023 йилда мазкур боғдорчилик фермер хўжалигида пакана олма дарахтларини юқори

даражада ресурстежамкор инновацион агротехнологиялар асосида парвариш қилинганлиги, биологик хусусиятларининг тўлиқ ҳисобга олиниши, мос келадиган қулай нав-пайвандтаг комбинациялари ҳамда мос кўчат қалинлигини танлаб олиш, пировард натижада уч йиллик пакана олманинг “Голдспур” нав дарахтлари шох-шаббасининг тўғри танага жойлашганлиги туфайли ёруғлик кўрсаткичлари барча тана қисмларида юқори бўлди. 2023 йил август ойи охири сентябр ойи бошида бир дона пакана олма дарахтидан ўртача 1,5-8,0 кг сифатли ҳосил олинди ва бир гектар ҳисобига эса ҳосилдорлик 37,5-200,0 ц/га ни ташкил қилди ва мевали боғларда эса мева етиштиришни самарадорлиги кескин ошди.

Хулоса. 2020-2023 йиллар давомида ўтказилаётган илмий тадқиқот ва синов натижалари шундан дарак берадики, пакана “Голдспур” олма нави шох-шаббалари оптимал ҳажмда шаклланиши натижасида ёруғлик кўрсаткичлари интенсив пакана олма дарахтларининг ўсиш ва ривожланиши учун қулай бўлди, олма шох-шаббаларини илмий асосда кесиш, олма дарахтига тўғри шакл бериши натижасида дарахтларнинг фитометрик кўрсаткичлари ҳамда биологик хусусиятларини яхшилашга келтирди, пировард натижада пакана олма дарахтининг маҳсулдорлигининг кескин ошиши ва мўл бўлишига сабаб бўлди.

Рустам ЮНУСОВ, қ.х.ф.н., профессор,
Феруза ГАНИЕВА, катта ўқитувчи,
Бухоро давлат университети.

АДАБИЁТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармони.
2. Арипов А.У., Арипов А.А. Уруғли интенсив мева боғлари. Тошкент. Шарқ, 2013, 40-87-бетлар.
3. Юнусов Р., Ганиева Ф.А. Рост развитие вегетативно-размножаемых подвоев яблони в зависимости от плотности посадки. Электронный журнал, «Столица науки», март, 3(30) с.
4. Юнусов Р. ва бошқалар. Боғдорчилик. Миллий файласуфлар жамияти нашриёти, Т. 2016, 187 бет.
5. Юнусов Р., Ганиева Ф.А. Бухоро воҳаси шароитида олма дарахтларини ўсиши, ривожланиши ва ҳосилдорлигининг кесиш усуллари ва даражаларига боғлиқлиги. Хоразм Маъmun академияси хабарномаси, 2021, 1. (70), 1446.
6. F.Ganieva, R.Yunusov // Economical innovative basis for the care of intensive stunted apple varieties-//ajmr - Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)
7. F.Ganieva, R.Yunusov - // Studying the different formations of apple trees in intensive orchards // European Journal of Agricultural and Rural Education, 2021

O'ZBEKISTON QISHLOQ VA SUV XO'JALIGI

agrар-iqtisodiy,
ilmiy-ommabop jurnal

СЕЛЬСКОЕ И ВОДНОЕ ХОЗЯЙСТВО УЗБЕКИСТАНА

аграрно-экономический,
научно-популярный журнал

Muassislar:

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
QISHLOQ XO'JALIGI VA SUV XO'JALIGI
VAZIRLIK LARI

Bosh muharrir:

Tohir DOLIIYEV

Tahrir hay'ati:

Aziz VOITOV
Shavkat XAMRAYEV
Botir TOG'AYEV
Azimjon NAZAROV
Bahodir TOJIYEV
Ravshan MAMUTOV
Abrol VAXOBOV
Bahrom NORQOBILOV
Nizomiddin BAKIROV
Shuhrat TESHAYEV
Bahodir MIRZAYEV
Ravshanbek SIDDIQOV
Mirziyod MIRSAIDOV
Baxtiyor KARIMOV
Ibrohim ERGASHEV

2023-yil, oktabr №10.

Jurnal 1906-yil yanvardan
chiqa boshlagan.

Obuna indeksi 895

Jurnaldan materiallar ko'chirib
olinganda "O'zbekiston qishloq
va suv xo'jaligi" jurnalidan
olindi, deb ko'rsatilishi shart.

MUNDARIJA

Ш.ХАМРАЕВ. Ўзбекистоннинг сув хўжалиги соҳасидаги ислохотлари эзуликка хизмат қилмоқда	1
М.ТОШБОЛТАЕВ. Пахта далаларини ҳосилдан тез бўшатайлик	5
Р.НИЗОМОВ, Ф.РАСУЛОВ. Тўқсонбости усулида сабзавот экинлари етиштириш агротехнологияси	7
С.МАМАТОВ, С.САДИКОВА, С.АРИФОВ, Ш.ИСАКОВ. Жанубий Америка помидор қуяси – ҳосил қушандаси	10
Асосий масъулият ижро интизомиди	11
У.МАМАЖОНОВ. Ўрнак олса арзийдиган дехқон	12
С.ХУДАЙКУЛОВ. Устозлик шарафли бурч	13
А.ТОИРОВ. Стандартлаш орқали — рақобатбардош маҳсулотлар сари	14
С.АХМЕДОВА. Тадбиркорлик ёруғ кунларга етаклайди	17
Х.КАРИМОВ. Макссад соҳа ривожига муносиб ҳисса қўшиш	18
Журналхон сувчилар	19
М.МУҲАММЕДОВА. Сув хўжалигида фан, таълим ва ишлаб чиқариш интеграцияси	20
Сифатли таъмир сув йўлларини раван этмоқда	21
Й.МУҲАММАДИЕВ. Оқдарёдан дунё бозорига	22
Хайрли ишга бош қўшиш масъулияти	23
Ш.НОРМУРОДОВ. Агроинновациялар: кам меҳнат, мўл ҳосил гарови	24
Ў.АКБАРОВА. Суяги меҳнатда қотган	26
Т.ХУДОЙБЕРДИЕВ. Олимдан – фермерга	27
Б.СЕЙТМУСАЕВ, О.ЭРҒАШЕВ. АТМ-1 ўрта толали ғўза навининг турли хўдудларда парваришланган популяцияларида бир кўсакдаги пахта вази белгиси кўрсаткичларининг намоён бўлиши	31
А.ҲАКИМОВ, О.ЭРҒАШЕВ. Ўрта толали ғўза навида айрим морфо-хўжалик белгиларининг намоён бўлишини аниқлаш	33
Х.БОЗОРОВ, Б.ХАЛИКОВ, Х.МАХСАДОВ. Алмашлаб экишнинг соя:ғўза (1:2) тизимида асосий экин соядан сўнг парваришланган оралик экинлар хамда маъдан ўғитлар мейёрларининг ғўза ҳосилдорлигига таъсири	35
Ю.САИМНАЗАРОВ, М.ТУРДИЕВА, Ш.АХМЕДОВ, И.АКБАРАЛИЕВ, О.ЖўРАЕВ, С.АБДУРАМАНОВА, М.ИСРОИЛОВ, У.МАМАТОВ. Республикамизга олиб келинган олма навларининг хўжалик-биологик хусусиятлари	38
Р.ЮНУСОВ, Ф.ГАНИЕВА. Интенсив олмазорларнинг ўсиши, ривожланиши ва ҳосилдорлигига қўчат калинлиги ҳамда нав-пайвандтаглар ва ресурстежамкор технологияларнинг таъсири	40
Ш.САИДГАНИЕВА, Н.ТУФЛИЙЕВ. Andijon viloyati sharoitida amarant o'simligi zararkundalarining tarqalish darajasi	44
А.ҚУРБОНОВ. Сибир осетр (<i>Acipenser baerii</i>) балиқларининг ўсишида пробиотикларнинг таъсири	46
С.АХМЕДОВ. Қишлоқ хўжалигида сувдан оқилона фойдаланишнинг амалий жиҳатлари	48
Қ.РАХМОНОВ, М.АБДУРАҲИМОВА, Ж.РАХМОНОВ. Чегара белгилари ер кадастри ахборот тизимини такомиллаштиришда асосий омил	51
И.ОЧИЛОВ. Агротехнологиялар молиявий самардорлигини баҳолаш методологияси	54
М.АБДУЛЛАЕВ. Минтакалар агросаноат кластерларини ривожлантиришда замонавий маркетингнинг роли	57
Ш.МУХИТДИНОВ. Минтака туризмни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш дастурларининг самардорлигини баҳолаш босқичлари	60
А.АНОРБАЕВ. Толмас олим, дарёдил устоз	62

Jurnal O'zbekiston Matbuot
va axborot agentligida 2019-yil
10-yanvarda 0158-raqam bilan qayta
ro'yxatga olingan.

Manzili: 100004, Toshkent sh.,
Shayxontohur t., A.Navoiy k., 44-uy.

Tel.: +998 71 242-13-54,
+998 71 249-13-54.

Veb sayt: qxjurnal.uz

E-mail: qxjurnal@mail.ru

Telegram: qxjurnal_uz

Facebook: qxjurnal

© «O'zbekiston qishloq
va suv xo'jaligi»

Bosmaxonaga topshirildi: 2023-yil
3-oktabr. Qog'oz bichimi 70x100 1/16.
Ofset usulida ofset qog'oziga chop
etildi. Shartli bosma tabog'i – 5,5. Nashr
bosma tabog'i – 1,31. Buyurtma № 22
Nusxasi 750 dona.

«HILOL MEDIA» MCHJ
matbaa bo'limida chop etildi.
Korxonaning manzili: Toshkent shahri,
Uchtepa tumani, Sharaf va To'qimachi
ko'chalari kesishuvi.

Navbatchi muharrirlar –
A.TAIROV, B.ESANOV
Dizayner – U.MAMAJONOV